

I.

öö
8.P.28.686/.../27.

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Bíróság Kroóné dr. Tóth Annamária ügyvéd /1055. Budapest, Falk Miksa u. 30./ által képviselt felperesnek

dr. Sándor Éva ügyvéd /1013. Budapest, Pauler u. 12./ által képviselt alperes ellen

jogsértés megállapítása és egyéb iránt indított perben meghozta és kihirdette a következő

Í T É L E T E T :

A Fővárosi Bíróság megállapítja, hogy az alperes a felperes szerzői jogait megsértette, amikor az általa kiadott „...” című, több nyelven megjelentetett kiadványt a felperes hozzájárulása nélkül, az általa korábban tervezett arculattal, a fedőlap és a belső lapok grafikai elemeinek átdolgozásával adta ki.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy hagyjon fel azzal, hogy az években is kiadott „...”-et a felperes által tervezett grafikával ellátva jelentesse meg, ettől a bíróság a jövőre nézve eltiltja.

Kötelezi az alperest, hogy szolgáltatson adatot a felperesnek a évi felhasználás mértékéről és terjedelméről.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.660.000 Ft + ÁFA /azaz Egymillió-hatszázhatvanezer Ft + ÁFA/ gazdagodás visszatérítése címén, és az összeg után január 1. napjától a kifizetésig terjedő időre járó mindenkori középarányos késedelmi kamatot, valamint 83.000 Ft + ÁFA /azaz Nyolcvanháromezer Ft + ÁFA/ összegű perköltséget, és az államnak külön felhívásra 99.600 Ft /azaz Kilencvenkilencezer-hatszáz Ft/ illetéket.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a Fővárosi Ítéletáblához címzett, a Fővárosi Bíróságnál 4 példányban benyújtandó fellebbezésnek van helye, amelyet a másodfokú bíróság kérelemre – a tárgyalás mellőzésének a törvényben meghatározott eseteiben is – tárgyaláson bírál el, illetőleg a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelemre tárgyaláson kívül bírál el.

I N D O K O L Á S :

A felperes és az alperes jogelődje, a június 29-én kötöttek megállapodást arra, hogy a felperes, mint szerző vállalja, hogy a című magyar nyelvű kiadásához a szerződés szerinti grafikai műveket készíti el. A szerződésben azonban a grafikai művek nem lettek felsorolva.

A szerződés 3. pontja szerint a kiadó jogosult a művet az elfogadástól számított, de meg nem jelölt évek alatt magyar nyelven kiadni /különböző nyelveken is, de ez nincs megjelölve/ az általa meghatározott példányban és kivitelben.

A szerződésben megjelölték azt, hogy milyen díjazás illeti meg a felperest, majd pedig azt is,

hogy a második felhasználás után kiadásonként és nyelvenként az alapösszeg 40 %-a, míg a harmadik és további kiadások után ugyancsak kiadásonként és nyelvenként további 20-20 % illeti.

A szerződés hátoldalán felsorolták, hogy a tipográfiai terv mellett előzék grafikát, keretgrafikát, 12 címsort, 12 élőfejet, és 2 db belső keretgrafikát, valamint a borítótervet illetően a felperest milyen összegű díj illeti, a német nyelvű mutáció ellenében 40 %, és további öt nyelven pedig 20-20 % díjazás illeti.

A felperes előadta – az alperes által nem vitatottan – azt, hogy a ... könyvsorozatban nívódíjat is nyert az általa ...-ban tervezett könyv. Először két nyelven, majd később japán nyelven is megjelent, és más nyelveken is, és több kiadást is megélt a kiadvány. Miután a felperes adatokat nem kapott az alperestől, maga kísérelte meg számon tartani, hogy a könyv hányszor jelent meg, és hány nyelven, a maga részéről 27 kiadást számolt összesen.

A peres eljárás során azután az alperes maga szolgáltatott adatot, és a felperes ezt az adatszolgáltatást elfogadva pontosította kereseti kérelmét. A felperes keresetlevelében annak megállapítását kérte, hogy az alperes jogsértést követett el, hiszen hozzájárulása nélkül használta fel az általa készített grafikákat, sőt azt át is dolgoztatta. Ugyanis a felperes és az alperes egy ízben már egyeztettek, a felperes kérésére az alperes rendezte az addig elmaradt jogdíjakat, majd azt követően mással dolgoztatta át a könyv borítóját és a belív grafikai részeit is, de a felperes hozzájárulása nélkül.

Végül is a felperes ...-tól kérte az adatszolgáltatást az alperestől és elszámolást, minthogy addig – hozzátétőlegesen – az alperes az igényét rendezte.

A felperes a jogsértés megállapítása mellett kérte az alperes kötelezését a jogsértés abbahagyására és eltiltásra a további jogsértéstől, kérte az alperes kötelezését nyilvános elégtételadásra, valamint arra, hogy a jogsértéssel elért gazdagodást térítse vissza.

A felperes kereseti kérelmének előterjesztését az alperes által megjelentett kiadása motiválta, amely nem a felperes nevének feltüntetése mellett jelent meg, hanem a „...” elnevezés alatt, viszont a kiadvány mérete, formája egy az egyben megegyezett a felperes szerint az általa tervezett kiadványéval, az arculat meghatározó elemeit képező sorminta – mind a fedőlap, mind a belívek tekintetében pedig, egyébként legmeghatározóbb grafikai elemként - ugyancsak felhasználásra került.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, s bár írásbeli ellenkérelmében még a követelés elévülésére hivatkozott, később azonban ezt a hivatkozást már nem tartotta fenn. Vélekedése azonban az volt, hogy a felperes által sérelmezett kiadvány arculata, külső megjelenése is, mint minden kiadványé, számos elemből áll, a ... pedig különbözik a felperes által készített grafikai munkáktól mind küllemében, mind tartalmában. A könyv nagysága és formája, valamint a sorok elrendezése, a betűk típusai, színei és a grafikai megoldások együtt adják a könyv külsejét.

A felperes feladata egy, az alperes által meghatározott nagyságú és formájú kiadvány tekintetében lett meghatározva, ez tehát nem a felperes ötlete volt, hogy milyen nagyságú és formájú legyen a kiadvány, a grafikai megoldások pedig eltérnek a felperes által alkalmazottól. Az alperes szerint minden elemében új kiadványt csináltattak. Egyébként pedig a felperes által felhasznált betűtípustól különbözik a felperes által sérelmezett könyvben használt betűtípus, a keretgrafika- és címsorok esetében pedig olyan fajta díszítéssel lettek ellátva azok – már a felperes esetén is -, amely a középkori kódexekben is megvalósult. A címsorok külleme és a sorminták külleme is teljesen eltér a felperes által alkalmazottétól.

Az alperes bizonyítási indítványára a bíróság a ... Testület véleményének beszerzését rendelte el arra nézve, hogy a ...nek a felperes által illusztrált, majd a „...” által illusztrált példányainak összehasonlítása alapján megállapítható-e, hogy az utóbbi kiadvány az előbbi átdolgozásával jött létre, vagy sem.

A bíróság az alperesi ellenkérelemben foglaltak alapján arra is választ várt, hogy a keretgrafika a borítón és az egyes belső oldalakon egyéni, eredeti jellegű grafikai alkotás volt-e a felperes részéről, akárcsak a címsorok esetében, vagy sem.

A ... Testület megállapította, hogy az ...-ban megkötött szerződés alapján elkészült terv a szerzői jogi törvény védelme alatt áll, mert egyéni, eredeti jellegű művészeti alkotás. A színösszeállítás, a vonalak és formák csoportosítása, a feliratok és egyéb tartalmak kompozíciója során olyan egyéni, eredeti megoldásokat választott a felperes, amely megalapozzák a szerzői jogi védelmet.

A „...” elnevezés alatt elkészített könyvterv a felperes által készített alkotásnak nem szolgálai másolata, mert több új, egyéni, eredeti jellegű megoldást is tartalmaz. Így a keretgrafika, a belső borító grafikai megoldása és díszítések eltérőek. A Testület ezért azt vizsgálta, hogy egy új alkotásról van-e szó a „...” által elkészített grafikai munka esetén, vagy pedig átdolgozásról lehet-e beszélni.

A Testület megállapította, hogy a különbözőség ellenére a két könyvterv összbemomása szinte teljesen egyező, számos grafikai elem módosult és modernizálódott a „...” által tervezett könyvben.

A Testület fel is sorolta a hasonlóságokat és az egyezéseket, viszont annak megállapításához, hogy azonosságok elegendőek-e az átdolgozás tényének megállapításához, azt tartotta szükségesnek leszögezni, hogy a szerzői jog mit véd, a mű tartalmát, vagy pedig a tartalom egyéni, eredeti kifejezését.

A Testület leszögezte, hogy nincs szó független alkotásról a „...” által készített grafikai munka eredményeként, de szolgálai másolás sem történt. Az eredeti mű formai elemeinek többségét az új könyvterv nem vette át, de a mű gondolati tartalma kifejtésének valamennyi lényegi elemét átemelte és modernizálta, azaz átdolgozta azt.

A Testület végül kitért arra is, hogy vajon a címsorok, a borító- és a belív keretgrafikája önálló alkotásnak minősül-e, és azt állapította meg, hogy a könyvterv egyes grafikai elemei is elérhetik azt a szintet, ami az önálló szerzői jogi védelemhez szükséges.

A perbeli esetben a címsorok önmagukban nem állnak szerzői jogi védelem alatt, ugyanakkor a képkeret, tehát a borító- és a belívkeret önálló grafikai alkotásként önmagában is szerzői jogi védelem alatt áll.

A felperes elfogadta a szakértői vélemény megállapításait, hiszen az megállapította, hogy az általa tervezett könyvgrafikát az alperes megrendelésére a „...” elnevezés alatt grafikát készítő átdolgozta, hiszen valamennyi lényegi elemet átemelte és modernizálta, és azt is megállapította, hogy a keretgrafikák önálló alkotó munka eredményeként szerzői jogi védelem alatt állnak.

Az alperes azonban nem fogadta el a szakértői vélemény megállapításait és álláspontja szerint a ... különbözik a felperes által elkészített grafikai munkáktól, és annak küllemi hasonlósága egyedül a megrendelő kívánságára vezethető vissza. Egyébként pedig a keret a könyvdíszítés évszázadok óta használt alkotó eleme. A kiadónak joga van arra, hogy új tervezőre bízva a munkát, és a könyvtervezésben adott alkotó elemekből /méret, tipográfia, díszítések, keret, stb./ új tervet készíttessen.

Az alperes azonban arra hajlandó volt, hogy adatot szolgáltatson, és olyan összeállítást nyújtott be a bíróság felhívására, amelyből kiderül, hogy ... és ... évek közötti időben évente hány példány adott ki, és milyen nyelveken.

A különböző nyelvű mutációk a magyaron kívül hét félék voltak.

A felperes elfogadta ezt az adatszolgáltatást, és annak alapján, kiindulva abból, hogy az alperes jogelődjével ...-ban milyen tartalmú megállapodást kötött, pontosította igényét.

A felperes úgy tekintette, hogy az átdolgozás után új műként létrejött és kiadott könyvek valamennyi nyelvi mutációban első kiadásként vehetők számításba, majd pedig az ...-.... évet követően kiadott újabb és újabb, de ugyanazon nyelvű mutációk esetében második, illetőleg harmadik és többedik kiadást vett alapul és így számolt.

Az alperes az adatszolgáltatás mellett becsatolta a Bt-vel megkötött vállalkezési szerződését, amely ... január 18-án kelt és amelyből kiderül, hogy egy összegben, azaz 100.000 Ft + ÁFA összegben állapodtak meg egy komplett új terv felhasználása ellenében, határozatlan időtartamra. A szerződés szerint hat ív szöveg és 20 db fotó tartozott még az újratervezés körébe, viszont a szerződésben nincsen szó arról, hogy milyen nyelveken adhatja ki a tervanyag alapján az alperes a kiadványt.

Az alperes becsatolt egy ... szeptember 22-én megkötött szerződést is egy másik gazdasági társasággal, amely szerint ugyancsak 100.000 Ft + ÁFA összegben állapodott meg a belív és borító tervezésével kapcsolatosan, és a szerződés szerint az első nyelvért /egy nyelvi mutációért/ állapodott meg a megjelölt összegben az alperes. A második felhasználás után, amely akár kiadás lehet, akár másik nyelvi mutáció, az első kiadás összegének 40 %-át kötötte ki a vállalkozó az alperessel kötött szerződésben, a harmadi- és további felhasználások után ugyancsak kiadásonként és nyelvenként 20 %-os felhasználási díjat kért.

Amikor tehát a felperes kiadásonként és nyelvenként számította a követelt összeget, a bíróság ezt elfogadhatónak találta, hiszen a felhasználás alatt az első kiadás mellett nemcsak a második és további kiadást is érteni kell /többszörözés történik/, hanem érteni kell a más-más nyelveken megjelentetett, akár első, akár második, vagy többedik kiadásként kiadott könyvet.

A felperes az első kiadás után 100.000 Ft-ot kért, amely kiadás ...-ben, illetőleg ...-ben történt meg, ...-ben magyar nyelven történt meg az átdolgozott keretgrafikával a kiadás, és évenként kiszámította a követelés összegét.

A felperes a kereseti kérelemben előterjesztettek közül a nyilvános elégtétel adására kötelezés iránti kérelmet nem tartotta fenn, egyebekben valamennyi követelését és a gazdagodás visszatérítése iránt előterjesztett keresetét a következők szerint pontosította, amelyet a bíróság megfelelő számításnak tartott:

...-ben angol-német-francia-olasz-spanyol és orosz kiadás történt, azaz összesen 6-féle kiadvány jelent meg, a felperes ezt a maga szempontjából első kiadásnak minősítette, hiszen ekkor történt meg első ízben az általa tervezett grafika átdolgozásával való megjelentetés. Így az összesen 6-féle kiadás után - kiadásonként 100.000 Ft-ot alapul véve – 600.000 Ft-ot kért ...-re.

...-ben a magyar nyelvű mutáció első kiadásnak számított, ebben az évben az angol-német-francia kiadások második kiadásként jelentek meg, ami után már csak az 100.000 Ft 40-40 %-át kérte, összesen 220.000 Ft-ot.

2001-ben harmadik kiadásként jelent meg az angol-német és francia nyelvű kiadvány, amelyért 20-20 %-ot számított fel a felperes, az olasz és a spanyol nyelvű kiadvány második kiadásként jelent meg, ezért kiadásonként 40 %-ot számolt, azaz összesen 140.000 Ft-ot.

...-ben jelent meg először a japán nyelvű kiadás, ezután 100.000 Ft-ot számolt, a magyar nyelvű könyvnek második kiadása volt, ami után 40 %-ot számított, míg az angol-német-francia-olasz és spanyol kiadás esetén 20-20 %-ot, második kiadásként jelent meg még az orosz nyelvű is, amelyért ugyancsak 40 %-ot számított, azaz összesen 260.000 Ft-ot.

...-ban valamennyi kiadvány harmadik, illetőleg többedik kiadás volt, ezért ezek után 20-20 % mértéket számolt, a japán nyelvű kivételével összesen 6-féle nyelven jelent meg a ... Ezért összesen 120.000 Ft-ot számolt fel.

...-ben többedik kiadásként összesen 4-féle nyelven jelent meg a könyv, 20-20 %-os díjjal számolva 80.000 Ft-ot kért a felperes, ...-ben öt nyelven jelent meg a kiadvány, ebből négy nyelven többedik kiadásként, egy nyelven második kiadásként, így összesen 140.000 Ft-ot kért, és 2006-ban 5-féle nyelven többedik kiadás jelent meg, ezek után 20-20 %-os jogdíjat számolt a felperes.

Az alperes változatlanul a kereset elutasítását kérte, továbbra sem fogadta el a ... Testület véleményét azzal, hogy az eléggé homályos, egyébként pedig a ... elnevezésű gazdasági társasággal kötött megállapodásban „újratervezés” szó szerepel.

A bíróság a felperes kereseti kérelmét megalapozottnak találta a következők szerint:

A felperes kereseti kérelmének elbírálásának irányadó, a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény /a továbbiakban Szjt./, annak 1.§./2/ bekezdés g./ pontjában írt rendelkezés szerint szerzői jogi védelem alá tartozik a rajzolás, festés, szobrászat, metszés, vagy könyomás útján, vagy más hasonló létrehozott alkotás és annak terve.

A ... Testület véleményében maga is megállapította, hogy a felperes által az ...-ban megkötött szerződés alapján létrehozott mű szerzői jogi védelem alatt áll, egyébként pedig a borító és a belső ívek keretgrafikája ettől függetlenül önálló jogvédelmet élvez.

Az Szjt.16.§./1/ bekezdése szerint a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására, és minden egyes felhasználás engedélyezésére.

A felperes azt állította, hogy az alperes hozzájárulása nélkül használta fel az ...-ig rendezett díjazást követően az általa tervezett grafikákat, sőt azt állította, hogy átdolgozás történt e tekintetben a Bt. által tervezett grafika megalkotásakor.

Az Szjt.17.§. f./ pontja szerint a mű felhasználásának minősül különösen az átdolgozás.

Az Szjt.29.§-a az átdolgozás tekintetében külön szabályoz az átdolgozás jogáról és azt tartalmazza, hogy a szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon. A hivatkozott törvényi rendelkezések tehát a felperes hozzájárulásától tették függővé azt, hogy az általa készített grafikai elemeket és a könyvborítót az alperes átterveztesse, ahogyan arra az alperes utalt, újraterveztesse.

A ... Testület véleménye egyértelmű és határozott a tekintetben, hogy a Bt. által elkészített tervek a felperes tervének átdolgozásával jöttek létre, hiszen annak valamennyi lényegi tartalmi elemet átvéve, azt modernizálták.

A bíróság tehát az Szjt.94.§./1/ bekezdés a./ pontja szerint a felperes kérelmének helyt adva megállapította a jogsértés tényét, amelyet határozottan és egyértelműen alátámaszt a ... Testület véleménye, s amely az idézett jogszabályi rendelkezések szerint a szerző engedélyével dolgozható át egy mű.

A felperes az Szjt.94.§./1/ bekezdés b./ pontja szerint követelte a jogsértés abbahagyására kötelezését az alperesnek, illetve a további jogsértéstől való eltiltást, amelyet a bíróság ugyancsak indokoltnak tartott, és ítéletével kötelezte arra az alperest, hogy a felperes által tervezett grafikai mű felhasználásával, amely adott esetben átdolgozás, ne jelentesse meg a ... című, több évtizede általa kiadott könyvet.

A felperes adatszolgáltatásra kötelezését is kérte az alperesnek az Szjt.94.§./1/ bekezdés d./ pontja alapján, amelynek a bíróság ugyancsak helyt adott és kötelezte az alperest, hogy a felperes által elfogadott, ... december 31-ig szolgáltatott alperesi adatokon túl ... évre nézve is szolgáltatson adatot, miután arra utalás történt, hogy a felperes ...-ben is kiadta a ...et

A felperes az Szjt.94.§./1/ bekezdés e./ pontja szerint a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítésére kérte kötelezni az alperest. Ahogyan a bíróság levezette az előzőekben, a felperes helyes kiinduló alappal és helyes számítási móddal jutott ahhoz az összeghez, amelyet gazdagodás visszatérítése címén követelt az alperestől határozott kereseti kérelme szerint. Helyénvaló kiindulásnak tartotta a bíróság, hogy az alperes által becsatolt, két különböző időpontban megkötött szerződésben kikötött 100.000 Ft + ÁFA összegű díjazásból induljon ki a felperes, egy kiadást alapul véve. Ezek közül a szerződések közül az egyik ráadásul a sérelmezett kiadványra nézve megkötött megállapodás volt.

Az is helyénvaló, ha a felperes kiadásonként és nyelvenként külön-külön számol, hiszen újabb és újabb felhasználás történt akár az újabb kiadásnál, akár a nyelvi mutációk megjelentetésekor. Helyénvaló az a számítási mód is, ha a felperes az első kiadás esetén a teljes jogdíj összegével számol, míg a további kiadások esetében a második kiadásnál 40 %, az azt követő kiadásoknál 20-20 %-os jogdíjat kér, eredetileg az alperes jogelődjével hasonlóképpen állapodott meg.

A bíróság ezért a felperes által helyesen számított díj megfizetésére kötelezte az alperest, és arra is kötelezte, hogy a Ptk.301.§./1/ bekezdése szerint késedelmi kamatot is fizessen a felperesnek, mert a felhasználás ellenében járó díj megfizetése elmaradt, holott az legkésőbb a felhasználáskor esedékessé vált.

Az alperes pervesztes, ezért a bíróság a Pp.78.§./1/ bekezdése szerint perköltség megfizetésére kötelezte a felperes javára, amely az őt képviselő ügyvéd munkadíja, illetőleg arra kötelezte, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt eljárás illetéket viselje.

Budapest, 2007.június 29. napján

Csíkyné dr. Szobácsi Julianna sk.

tanácselnök

A kiadmány hitelül:

Gné

II.

Fővárosi Ítéltábla
8.Pf.20.684/2008/3.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Kroóné dr. Tóth Annamária ügyvéd (.....) által képviselt felperes neve (.....) felperesnek, dr. Sándor Éva ügyvéd (.....) által képviselt(alperes címe) alperes ellen szerzői jogsértés megállapítása és egyéb iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. június 29. napján hozott 8.P.28.686/2005/27. számú ítélete ellen az alperes részéről 28. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, a felperes javára megítélt gazdagodás összegét 880.000 (Nyolcszáznyolcvanezer) Ft-ra, az elsőfokú perköltség összegét 12.000 (Tizenkettőezer) Ft-ra leszállítja, a le nem rótt 99.600 (Kilencvenkilencezer-hatszáz) Ft kereseti illetékből az alperes 52.800 (Ötvenkettőezer-nyolcszáz) Ft-ot köteles megfizetni külön felhívásra, míg 46.800 (Negyvenhatezer-nyolcszáz) Ft illetéket az állam visel. Egyebekben az elsőfokú ítéletet azzal a szövegezésbeli pontosítással hagyja helyben, hogy az alperes megsértette a felperes szerzői vagyoni jogait azzal, hogy 1999-től kezdődően a több nyelven megjelentetett „.....” című kiadványt a felperes hozzájárulása nélkül, a korábban általa tervezett arculat, fedőlap és belső lapok grafikai elemeinek átdolgozásával adta ki, ezért a jogsértés abbahagyására kötelezi és eltiltja a további jogsértéstől.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 34.800 (Harmincnégyezer-nyolcszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes a felperes szerzői jogait megsértette, amikor az általa kiadott „.....” című, több nyelven megjelentetett kiadványt a felperes hozzájárulása nélkül, az általa korábban tervezett arculattal, a fedőlap és a belső lapok grafikai elemeinek átdolgozásával adta ki. Kötelezte az alperest, hogy hagyjon fel azzal, hogy az 1999-2006. években is kiadott „.....”-et a felperes által tervezett grafikával ellátva jelentesse meg, ettől a bíróság a jövőre nézve eltiltotta. Kötelezte az alperest, hogy szolgáltatson adatot a felperesnek a 2007. évi felhasználás mértékéről és terjedelméről.

Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.660.000 Ft + áfa összeget, gazdagodás visszatérítése címén és az összeg után 2003. január 1. napjától a kifizetésig terjedő időre járó mindenkorli középátlagos késedelmi kamatot, valamint 83.000 Ft + áfa összegű perköltséget és az államnak külön felhívásra 99.600 Ft illetéket.

Az elsőfokú ítélet indokolásában - a Szerzői Jogi Szakértői Testület (továbbiakban: SZJSZT) szakvéleménye alapján - megállapította, hogy a felperes által, az alperes részére az 1983. június 29-én kötött megállapodás alapján a „.....” című kiadványhoz tervezett grafikai mű a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) 1. § (2) bekezdés g) pontja alapján szerzői jogvédelem alá tartozik. Megállapította továbbá az Szjt. 16. § (1) bekezdésére és a 17. § f) pontjára, továbbá a 29. §-ára hivatkozva, hogy az alperes a felperes szerzői művét engedély nélkül használta fel, amikor azt aBt-vel 1999. január 18-án kelt vállalkozási szerződés alapján átterveztetett formában, a felperes eredeti grafikai tervének átdolgozásával létrehozott könyvgrafikával adta ki több nyelven.

Mindezek alapján az Szjt. 94. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint megállapította a jogsértés tényét, a b) pont alapján annak abbahagyására kötelezte az alperest és eltiltotta a jövőre nézve a további jogsértéstől, valamint a d) pontnak megfelelően adatszolgáltatásra kötelezte.

Az Szjt. 94. § (1) bekezdés e) pontja szerinti, a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítésére irányuló felperesi kérelmet és annak összecszerúségét is alaposnak találta az elsőfokú bíróság, amelyet az 1999-től 2006-ig terjedő időszakban kiadott, összesen nyolc nyelven megjelent kiadvány fejében számolt el az alperes kimutatása alapján. Helyes kiindulásnak találta a számításhoz az elsőfokú bíróság, hogy a felperes az alperes által csatolt, két különböző időpontban megkötött szerződésben kikötött 100.000 Ft + áfa összegű díjazást vett alapul, első kiadásként. Helytálló módnak tekintette, hogy a felperes kiadásonként és nyelvenként külön-külön számolt, hiszen újabb és újabb felhasználás történt akár az újabb kiadásnál, akár a nyelvi mutációk megjelentetésekor és egyetértett azzal is, hogy az első kiadás esetén a teljes jogdíjjal számolt, míg a második kiadásnál 40 %, az azt követő esetekben pedig 20 % jogdíjat kért, mivel eredetileg a peres felek is ebben állapodtak meg.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett, annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte, állítva, hogy a felperes szerzői jogait nem sértette meg.

Előadta, hogy a felek nem csak 1983-ban kötöttek szerződést, hanem 1991. december 20-án és 1998. november 11-én is. 1999-ben már nem állt fenn köztük jogviszony, ezért volt joga a kiadónak arra, hogy a perbeli könyvsorozat grafikáit újraterveztesse a Bt-vel és az általuk tervezett kiadványokat tekintette az elsőfokú bíróság átdolgozásnak. Kifejtette, hogy a felperesnek az 1983. június 29-én kötött szerződéssel a kiadó által kialakított arculatú sorozatterv alapján készítendő grafikai munkára adott megbízást. A könyvek nagysága, külleme, betűtípusa adott volt, az arculat végigvonult a sorozat összes kötetén, abból a célból, hogy az olvasók könnyen felismerjék a szakácskönyv-sorozat darabjait.

Hangsúlyozta, hogy az SZJSZT szerint sem történt szolgai másolás, a szakvélemény 2. oldalán felsorolt, az átdolgozás kapcsán figyelembe vett valamennyi elem a kiadó által kért formavilág lényeges elemei.

Annak a kialakítását a kiadó kérte a felperestől és a későbbi szerzőktől is, abból az üzleti stratégiából, hogy a könyvek változatlan külalakja folytán felismerjék a vásárlók.

Valószínűnek tartotta, hogy a szakértői testület csak a felperes által becsatolt 2 könyvet - a felperesi és a által készített grafikával kiadottat - vizsgálta és nem ismerte a sorozat további darabjait. Fellebbezéséhez csatolta az 1988-ban megjelent „.....” című kiadványát, annak alátámasztására, hogy a szakvéleményben lényeges elemnek tartott grafikai elemek mindegyike azonos a felperes által kialakított kiadvánnyal. Szükség esetére kérte az általa el nem fogadott szakvélemény felülvizsgálatát elrendelni, független grafikai profillal rendelkező szakértővel. Érvelése szerint a szakvélemény ellentmondásos volt és az elsőfokú bíróság

kizárólag arra alapította az ítéletét.

Arra a nem várt esetre, ha a másodfokú bíróság a jogalap tekintetében osztja az elsőfokú bíróság álláspontját, vitatta a gazdagodás összecszerúségét, azt eltúlzott mértékűnek tartotta. Azt elismerte, hogy az első kiadás esetén a jogdíj 100 %, a másodiknál 40 % és a további kiadások esetén 20 %, de tévesnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság kiadásonként és nyelvenként külön-külön számolt. Álláspontja szerint a nyelvi mutációkat nem lehet első kiadásként értékelni, hiszen azok csak fordítások, csak többedik kiadásként lehet számítani. Az összecszerúséget mérlegeléssel kérte megállapítani, melynek során kérte figyelembe venni a Hungart díjszabásában rögzítetteket, továbbá, hogy a felek 1998-ban nyelvenként 50.000 Ft-ban állapodtak meg. Lényegesnek értékelte azt a körülményt is, hogy a Bt. a munkájáért a korlátlan felhasználás fejében 1999-ben egyszeri 100.000 Ft-ot kapott.

A felperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Előadta, hogy 1998-ban a megelőző időre vonatkozóan a felek elszámoltak egymással. Ezt követően alperesnek csupán arra lett volna lehetősége, hogy egy teljesen új koncepcióval adja ki a kötetet, ehelyett azonban a felperesi grafika egyszerű átdolgoztatásával jelentette azt meg. Kifejtette, hogy az alkalmazott grafikának éppen az a jellemzője, hogy a megrendelő megadja a szerző számára a létrehozandó mű paramétereit, de hangsúlyozta, hogy először a felperes 1983-ban tervezett grafikájával jelent meg a perbeli formátumú alperesi kiadvány. A „.....” című kötet kapcsán úgy nyilatkozott, hogy annak 1984-es első kiadásakor abban sorozattervezőként még a felperes fel volt tüntetve és díjat is kapott.

Az összecszerúség körében azt emelte ki, hogy az alperes által csatolt harmadik személyekkel kötött szerződésekben nyelvenként 40 %, illetve azt követően 20 % jogdíjat kötöttek ki. A gyakorlat pedig abban egységes, hogy minden új nyelv új felhasználásnak minősül.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a jogsértést megállapító, valamint az abbahagyás, eltiltás és adatszolgáltatással kapcsolatos döntésével és annak indokaival a másodfokú bíróság egyetértett, csupán a rendelkező rész szövegezésbeli pontosítását látta szükségesnek a megfelelő végrehajthatóság érdekében. A gazdagodás visszatérítésére vonatkozó álláspontját azonban csak részben osztotta, mert úgy találta, hogy annak összecszerúségét eltúlzottan állapította meg az elsőfokú bíróság, mindez azonban a perköltség és az illeték viselésére is kihatással volt.

A szerzői jogsértés megállapításával kapcsolatban a másodfokú bíróság a következőket emeli ki.

Az Szjt. 1. § (2) bekezdése szerint szerzői jogi védelem alá tartozik - függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e - az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen a h) pontnak megfelelően a rajzolás, festés, szobrászat, metszés, könyvnyomás útján vagy más hasonló módon létrehozott alkotás és annak terve.

Az SZJSZT szakvéleménye alapján helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által a perbeli kiadványhoz tervezett grafikai mű szerzői jogvédelem alá tartozik, az Szjt. 1. § (2) bekezdésének helyesen h) pontja értelmében.

Alaptalanul hivatkozott arra az alperes a fellebbezésében, hogy maga alakította ki a sorozat arculatát, ez az érvelése bizonyítatlan maradt. Nem igazolta a perben, hogy a felperes által elsőként 1983-ban tervezett könyvterv esetében a nagyság, a küllem, a betűtípus adott lett volna, illetve azt ő határozta volna meg a felperes számára. Megjegyzi a másodfokú bíróság azt is, hogy abban az esetben is, ha igazolást nyerne az az alperesi előadás, miszerint a kiadó kérte volna, hogy bizonyos elemekkel készítse el a könyvtervet a felperes, az akkor is csak ötletnek, elgondolásnak minősülhet, ami az Szjt. 1. §-ának (6) bekezdése alapján nem tárgya a szerzői jogi védelemnek.

Mivel a felperes grafikai könyvterve szerzői jogi szempontból műnek minősül, erre tekintettel az Szjt. 16. §-ának (1) bekezdése szerint a felperesnek, mint szerzőnek kizárólagos joga van a mű anyagi és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. Helyesen utalt az elsőfokú ítélet az Szjt. 17. §-ának f) pontjára is, és az azt részletesen szabályozó 29. §-ára, ami szerint az átdolgozás felhasználásnak minősül, és a szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza vagy arra másnak engedélyt adjon. E jogszabályokból egyértelmű, hogy a felperest, mint szerzőt a felhasználás engedélyezésének a joga az átdolgozott műve tekintetében is megilleti.

A felhasználás engedélyezésére vonatkozó szerződést korábban meg is kötötték a felek egymással, a felperes által alkotott mű vonatkozásában. A szerződés megszűnéskor azonban az alperes felhasználási joga megszűnt. Ezt követően az alperes a k által átdolgozott formában használta fel a felperesi művet, a felperes engedélye nélkül. **Az átdolgozás ténye egyértelműen megállapítást nyert az SZJSZT véleményében, amely a másodfokú bíróság szerint is aggálytalan és a kialakult gyakorlattal megegyező volt, annak kiegészítésére nem merült fel szükség.** Ennek alapján megállapítható volt, hogy a felperes eredeti grafikai művét az alperessel kötött szerződés alapján aBt. átdolgozta és nem volt vitatott a perben, hogy 1999-től az alperes a szakácskönyvet grafikai formatervezési szempontból eltérő külsővel adta ki, különböző nyelveken.

Az alperes azzal szükségtelenül érvelt a fellebbezésben, hogy nem történt szolgai másolás a részéről. Az átdolgozásnak éppen az a lényege, hogy az eredeti műből származóan egy másik mű, tehát szintén eredeti, egyéni jelleggel bíró alkotás jöjjön létre. Az eredetiséget el nem érő, szolgai másolások esetében nincs szó átdolgozásról.

A felperes azt sérelmezte a keresetében, hogy az alperes a perbeli kiadványt a grafikai művének átdolgozásával többszörözte, jelentette meg, amelyhez engedélyt nem adott.

A felhasználásra engedély az Szjt. 16. §-ának (1) bekezdése szerint csak felhasználási szerződéssel szerzhető. A felperes művének átdolgozott formában történő felhasználásához nem rendelkezett az alperes. Ezért az alperesi felhasználás jogosulatlan az Szjt. 16. §-ának (6) bekezdése értelmében, mivel arra a jogosult szerződéssel engedélyt nem adott.

Mindezek alapján helyesen állapította meg a jogsértést az elsőfokú bíróság az Szjt. 94. § (1) bekezdés a) pontja alapján, és helyes az abbahagyásra, eltiltásra és adatszolgáltatásra vonatkozó rendelkezés is {Szjt. 94. § (1) bekezdés b) és d) pontjai}. Azzal a másodfokú bíróság egyetértett, mindössze a szabatosság érdekében pontosította a rendelkező részben írt megfogalmazást.

A gazdagodást érintően azonban a fellebbezés részben eredményre vezetett az alábbiak miatt.

Az Szjt. 94. § (1) bekezdésének e) pontja szerint a szerző jogainak megsértése esetén követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését.

Az Szjt. 94-99. §-aihoz fűzött miniszteri indokolás értelmében a gazdagodás visszatérítési igény a megállapított bitorló magatartás objektív alapú jogkövetkezménye, ami szükségképpen legalább a szerzőt megillető díjazás megfizetését kell, hogy eredményezze.

A jelen esetben megállapítást nyert az alperes jogsértő magatartása. Mivel az alperes nem fizette meg a jogszerű felhasználás esetén kiköthető jogdíjat, ennek alapján megállapítható, hogy a jogsértő oldalán vagyoni előny keletkezett. Az elsőfokú bíróság tehát helytállóan kötelezte gazdagodás visszafizetésére az alperest. Annak összecszerúségével azonban nem értett egyet a másodfokú bíróság.

Az elsőfokú bíróság a felperes és az alperes között az eredeti felperesi mű felhasználásával kapcsolatos szerződésekben kikötött díjazásokat vette alapul, figyelembe véve az első, második és többedik kiadásokat.

A másodfokú bíróság mérlegelte a rendelkezésére álló adatokat és az álláspontja az volt, hogy az adott esetben a felperes más által átdolgozott művének a felhasználására került sor, tehát a felperes részéről újabb munkavégzés nem volt, szemben azokkal az esetekkel, amelyekre a csatolt szerződések vonatkoztak. Ezért a másodfokú bíróság csak a többedik kiadásra szokásos, és az alperesi gyakorlatnak is megfelelő 20.000 Ft összegű díjat találta arányosnak és méltányosnak nyelvtől és kiadástól függetlenül.

Mivel az alperesi adatszolgáltatás alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy az 1999-2006. közötti időszakban összesen 44 alkalommal jelent meg a kiadvány, így a mérlegelés eredményeként megállapított 20.000 Ft-tal számítva, a visszatérítendő gazdagodást 880.000 Ft-ban határozta meg a másodfokú bíróság, melynek eredményeként alperes ezt a leszállított összeget köteles megfizetni a felperesnek. Ennyiben a fellebbezés tehát eredményre vezetett.

A marasztalási összeg leszállítása kihatással volt az elsőfokú perköltségre és az illeték viselésére is. A felperes személyes költségmentességgel bír, ezért az 1.660.000 Ft pertárgyérték alapján számított 99.600 Ft kereseti illeték lerovására nem került sor.

Az alperes a részben eredményes fellebbezése alapján csak 880.000 Ft megfizetésére köteles, míg a felperes pervesztesnek tekinthető 780.000 Ft erejéig.

Ezért a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 14. §-a szerint az alperes 880.000 Ft után köteles megfizetni az 52.800 Ft kereseti illetékrészt, a további, 46.800 Ft kereseti illetéket az állam viseli. A pernyertesség - pervesztesség arányára tekintettel a felperes javára 12.000 Ft áfával növelt ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú részperköltség volt megállapítható a Pp. 81. §-a, valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdése alapján.

A fellebbező alperes javára a pernyertesség-pervesztesség arányára, és az előlegezett költségekre figyelemmel a másodfokú bíróság a felperest kötelezte másodfokú részperköltség megfizetésére a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint.

, 2008. november 6.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Pullai Ágnes s.k.
előadó bíró

. Fülöp Györgyi s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő